

Inhoud

Woord vooraf 7

1 Inleiding 9

Het hart van Salland 9

Stand van kennis 10

Het onderzoeksgebied 12

Onderzoeksvragen 13

Archeologisch onderzoek 14

Historisch-geografisch onderzoek 15

2 Het natuurlijke landschap 19

Inleiding 19

Geologie 19

Natuurlijke landschapseenheden 21

Dalvormige dekzandlaagten 25

De historische marke-indeling 26

3 Steentijd 33

Inleiding 33

De oude en midden-steentijd 34

De nieuwe steentijd 38

4 Bronstijd en ijzertijd 45

Bronstijd 45

Ijzertijd 47

5 Romeinse tijd 59

Inleiding 59

Germanen en Franken 60

Een Romeins dorp in Heeten 61

Nieuwe sporen in Heeten 69

Heeten: de oorsprong van het dorp 72

Van boerderij tot regionaal centrum 73

De Romeinse bewoning in de omgeving van Heeten 76

Germanen en het Romeinse Rijk 77

De inrichting van het landschap 80

6 Sporen van middeleeuwse boeren 83

De vroege en volle middeleeuwen in Raalte 83

Continuïteit van bewoning in Heeten? 84

Sporen van bewoning in Heeten 84

Erven in Raalte-Oost 88

Nieuwe bewoners in Raalte-Noord 89

Een Saksische samenleving? 89

De komst van de Franken 92

7 Grootgrondbezit in middeleeuws Salland 95

Inleiding 95

Het gezag tijdens de vroege middeleeuwen 95

Het gezag tijdens de latere middeleeuwen 101

Middeleeuwse rechten op de grond 103

Domeingoederen van de bisschop van Utrecht 107

Leengoederen van de bisschop van Utrecht 112

Leengoederen van de bisschop van Münster 118

Leengoederen van de burggraaf van Steinfurt 119

De goederen van het Stift Essen 120
De goederen van het Stift Vreden 125
De goederen van het Lebuinuskapittel 125
Goederen van kloosters en gasthuizen 127
Goederen van de adel en burgerij 133

8 Middeleeuws Luttenberg 137
Het landschap 137
De plaatsnaam 145
De middeleeuwse boerderijen 147
Bewonings- en ontginningsgeschiedenis 163

9 Middeleeuws Linderte 167
Het landschap 167
De plaatsnaam 172
De middeleeuwse boerderijen 173
Bewonings- en ontginningsgeschiedenis 186

10 Middeleeuws Boetele 189
Het landschap 189
De plaatsnaam 194
De middeleeuwse boerderijen 196
Bewonings- en ontginningsgeschiedenis 203

11 Middeleeuws Ramele 205
Het landschap 205
De plaatsnaam 210
De ridders van Ramelo 212
De middeleeuwse boerderijen 215
Bewonings- en ontginningsgeschiedenis 221

12 Middeleeuws Thije en Raalte 223
Inleiding 223
Op zoek naar een verdwenen buurschap 225
De plaatsnamen Thije en Raalte 228
De Corneliuskerk van Raalte 233

Boerderijen en huizen in Raalte 243
De ontwikkeling van het dorp Raalte tijdens de middeleeuwen 252

13 Middeleeuws Raan 255
Het landschap 255
De plaatsnaam 256
De boerderijen 261
Bewonings- en ontginningsgeschiedenis 280

14 Middeleeuws Pleegste 287
Het landschap 287
De plaatsnaam 291
De boerderijen 294
Bewonings- en ontginningsgeschiedenis 302

15 Middeleeuws Heeten 309
Het landschap 309
De plaatsnaam 316
De boerderijen 317
Bewonings- en ontginningsgeschiedenis 342

**16 Hart van Salland:
een waardevol cultuurlandschap** 349
Inleiding 349
Tien nieuwe inzichten 349
De toekomst van het cultuurlandschap 363

Bijlage 370
Noten 373
Bronnen en literatuur 386
Verklarende woordenlijst 393
Register van geografische namen 403
Register van personen en instellingen 410
Illustratieverantwoording 415
Colofon 416